

Anna Bera, Maciej Tokarski

Zaawansowane usługi wsparcia dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na przykładzie województw ... : jak zwiększyć szansę na otrzymanie dotacji

Ekonomiczne Problemy Usług nr 81, 11-21

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANNA BERA

Uniwersytet Szczeciński

MACIEJ TOKARSKI

Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu

**ZAAWANSOWANE USŁUGI WSPARCIA
DLA MIKRO, MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW
W RAMACH REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH
NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTW ZACHODNIOPOMORSKIEGO
I KUJAWSKO-POMORSKIEGO
– JAK ZWIĘKSZYĆ SZANSE NA OTRZYMANIE DOTACJI**

Wprowadzenie

Głównymi cechami gospodarki rynkowej jest dominująca przewaga prywatnej własności oraz znacząca rola mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w produkcji dóbr i świadczeniu usług. Ze względu na swoją rolę w tworzeniu nowych miejsc pracy i szybkie dostosowanie się do zmian zachodzących w otoczeniu mają one duże znaczenie dla rozwoju lokalnego i regionalnego. To również one są odpowiedzialne za wzrost i rozwój gospodarczy, a także zwiększanie konkurencyjności gospodarki narodowej.

Wstąpienie Polski w struktury Unii Europejskiej dało również możliwość absorpcji, przez mikro, małych i średnich przedsiębiorców, środków europejskich w ramach priorytetów wchodzących w skład poszczególnych programów operacyjnych, w tym Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO). Projekty finansowe w ramach RPO mogą dotyczyć różnych dziedzin począwszy od gospodarki, a kończąc na spójności społecznej. Dziedziny te są opisane szczegółowo w samym programie w postaci osi priorytetowych. W Polsce istnieje 16 regionalnych programów, wyodrębnionych dla każdego województwa. Funkcje instytucji zarządzających programami realizują zarządy poszczególnych województw¹.

W artykule punkt ciężkości zostanie skierowany na analizę kryteriów oceny wniosków (pod względem ekonomiczno-finansowym i merytoryczno-technicznym) w ramach Działania 1.3. *Zaawansowane usługi wsparcia dla sektora mikro, małych i średnich przed-*

¹ Dane z www.rpo.gov.pl z dnia 15.11.2011 r.; A. Szymańska, *Fundusze UE 2007–2013 dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Placet, Warszawa 2008, s. 10 i n.

siębiorstw². W praktyce okazuje się bowiem, że przedsiębiorstwa aplikujące o tego typu finansowe wsparcie niejednokrotnie popełniają te same, powielane w składanych wnioskach błędy (najczęściej o charakterze merytorycznym). Prawdopodobieństwo sukcesu otrzymania dotacji można jednak w bardzo prosty sposób zwiększyć, trzymając się kilku istotnych zasad przy aplikowaniu o środki pochodzące z RPO.

1. Instytucje wspierające MSP w Polsce

System wspierania przedsiębiorczości i przedsiębiorstw w Polsce obejmuje podmioty działające na trzech poziomach: krajowym (m.in. Ministerstwo Gospodarki, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Bank Gospodarstwa Krajowego), wojewódzkim (m.in. urzędy marszałkowskie, regionalne instytucje finansujące) i lokalnych usługodawców³. Ostatni poziom obejmuje organizacje zarejestrowane w Krajowym Systemie Usług dla MSP, w tym m.in. punkty konsultacyjne, ośrodki *Enterprise Europe Network*, fundusze poręczeń kredytowych, fundusze pożyczkowe, Krajowa Sieć Innowacji i in. Podmioty te są odpowiedzialne za formułowanie strategii, programów i wdrażanie działań na rzecz wsparcia przedsiębiorczości.

Na poziomie centralnym polityka na rzecz przedsiębiorczości w Polsce jest prowadzona przez ministerstwa: Gospodarki, Rozwoju Regionalnego, Pracy i Polityki Społecznej, Edukacji Narodowej oraz Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Każde z tych ministerstw w zakresie swoich kompetencji jest odpowiedzialne za ramy strategiczne i programowe oraz koordynację działań pozostałych instytucji w zakresie działań na poziomie operacyjnym. Na szczeblu centralnym funkcję instytucji realizującej działania w tym obszarze pełni Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Ponadto na poziomie centralnym materialne wsparcie jest udzielane małym i średnim przedsiębiorcom przez Bank Gospodarstwa Krajowego, który oferuje m.in. wsparcie w postaci poręczeń i gwarancji spłaty kredytów udzielanych głównie małym i średnim podmiotom gospodarczym, a także wsparcie dla istniejących i nowo powstających regionalnych i lokalnych funduszy poręczeniowych w postaci udziałów kapitałowych oraz reporeczeń, na podstawie programu rządowego pt. *Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego*.

Na poziomie regionalnym partnerem dla administracji rządowej w zakresie strategii i programowania są instytucje samorządowe. Są to głównie urzędy marszałkowskie, które pełnią funkcję opiniodawczą w zakresie aktywności podejmowanych na szczeblu krajowym oraz są odpowiedzialne za formułowanie strategii i programów rozwoju regionalnego,

² Działanie 1.3 jest jednym z czterech działań zaplanowanych do realizacji w ramach osi priorytetowej nr 1 RPO województwa zachodniopomorskiego, której głównym celem jest podniesienie poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionu. W ramach działania 1.3 przewidziano do realizacji cztery poddziałania. Jednym z nich jest Poddziałanie 1.3.1. Specjalistyczne doradztwo dla MSP, które jest przedmiotem niniejszego artykułu. Dla porównania, w województwie kujawsko-pomorskim powyższa problematyka jest przedmiotem Osi priorytetowej 5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw.

³ *Przedsiębiorczość w Polsce*, Ministerstwo Gospodarki, Departament Analiz i Prognoz, Warszawa 2011, s. 104 i n.

a także wdrażanie działań na poziomie operacyjnym. Działania wdrożeniowe są realizowane albo przez same urzędy marszałkowskie albo przez podległe im instytucje. Na poziomie regionalnym i lokalnym ważną rolę wsparcia przedsiębiorczości odgrywają także wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy.

2. Obszary działania w ramach zaawansowanych usług dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (działanie 1.3) województwa zachodniopomorskiego oraz Osi priorytetowej 5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego

W ramach osi priorytetowej 1 (*Gospodarka, Innowacje, Technologie*) RPO Województwa Zachodniopomorskiego wspierane są działania nakierowane na rozwój sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw m.in. poprzez inwestycje i doradztwo oraz finansowanie wydatków związanych ze wsparciem instrumentów inżynierii finansowej. Realizowane są projekty podnoszące konkurencyjność oraz zdolność inwestycyjną mikroprzedsiębiorstw. Wsparcie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw udzielane jest również na wdrożenie projektów związanych z wprowadzeniem innowacji produktowej lub procesowej. W ramach osi priorytetowej 1 wyróżniono działanie 1.3 (*Zaawansowane usługi wsparcia dla przedsiębiorstw*), które obejmuje swym zakresem⁴:

- specjalistyczne doradztwo dla małych i średnich przedsiębiorstw (poddziałanie 1.3.1),
- promocja przedsiębiorstw w wymiarze międzynarodowym (poddziałanie 1.3.2),
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej (poddziałanie 1.3.3),
- pozadotacyjne instrumenty finansowe dla małych i średnich przedsiębiorstw – Inicjatywa Wspólnotowa *JEREMIE* (poddziałanie 1.3.4).

W ramach poddziałania 1.3.1 (*Specjalistyczne doradztwo dla małych i średnich przedsiębiorstw*) dofinansowanie udzielane jest na następujące typy projektów:

- doradztwo w zakresie opracowania strategii rozwoju przedsiębiorstwa,
- doradztwo w zakresie pozyskiwania zewnętrznego finansowania na rozwój działalności, w szczególności na poszukiwanie zewnętrznego finansowania inwestycji oraz na opracowanie strategii finansowania inwestycji (potencjalnych źródeł finansowania),
- doradztwo w zakresie jakości, w szczególności projektowania, wdrażania i doskonalenia systemów zarządzania np. jakością lub środowiskowego (w tym koszty certyfikacji), uzyskiwania i odnawiania certyfikatów zgodności dla wyrobów, usług, surowców, maszyn i urządzeń, aparatury kontrolno-pomiarowej lub kwalifikacji personelu,

⁴ Wytyczne dla wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007–2013. Oś priorytetowa 1. *Gospodarka – Innowacje – Technologie* Działanie 1.3. *Zaawansowane usługi wsparcia dla przedsiębiorstw* Poddziałanie 1.3.1. *Specjalistyczne doradztwo dla MSP*, Szczecin, grudzień 2010.

- doradztwo w zakresie planowania inwestycyjnego, w szczególności związane z przygotowaniem biznesplanu inwestycji, studium wykonalności inwestycji, oceny wpływu inwestycji na środowisko, dokumentacji technicznej inwestycji,
- doradztwo w zakresie wykorzystywania zaawansowanych technologii informatycznych w przedsiębiorstwie,
- doradztwo w zakresie przygotowania do uczestnictwa w programach badawczych i innowacyjnych,
- doradztwo w zakresie tworzenia i rozwoju sieci współpracy pomiędzy sektorem badawczo-rozwojowym a przedsiębiorcami w zakresie transferu technologii i innowacji,
- doradztwo w zakresie projektowania, wdrażania i doskonalenia nowego produktu albo usługi lub opracowania planów marketingowych.

W ramach poddziałania 1.3.2 (*Promocja przedsiębiorstw w wymiarze międzynarodowym*) dofinansowanie przyznawane jest na realizację dwóch typów projektów:

- typ 1: *Udział w targach lub wystawach o międzynarodowym charakterze* – organizowanych w kraju i za granicą,
- typ 2: *Udział w misji gospodarczej* – dotyczący udziału mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w branżowych misjach gospodarczych organizowanych przy targach lub wystawach odbywających się za granicą.

Poddziałanie 1.3.3 (*Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej*) skierowane jest do instytucji, które chcą polepszyć przedsiębiorstwom warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Zadania związane z realizacją tych projektów związane są przede wszystkim z uzbrojeniem strefy inwestycyjnej w niezbędną infrastrukturę techniczną, w szczególności w sieć wodną, kanalizacyjną, energetyczną, gazową, deszczową, telekomunikacyjną, sieci specjalistyczne oraz drogi wewnętrzne, a także doprowadzeniem do strefy inwestycyjnej niezbędnej sieci wodnej i kanalizacyjnej oraz niezbędnej infrastruktury drogowej.

W ramach poddziałania 1.3.4 (*Pozadotacyjne instrumenty finansowe dla małych i średnich przedsiębiorstw – Inicjatywa Wspólnotowa JEREMIE*) realizowane są przedsięwzięcia polegające na utworzeniu i zarządzaniu Funduszem Powierniczym w celu wspierania, poprzez zastosowanie instrumentów inżynierii finansowej, podmiotów z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

Z kolei w województwie kujawsko-pomorskim w ramach osi priorytetowej 5 (*Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw*), której celem jest wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego, w tym wzrost ich potencjału ekonomicznego, innowacyjnego, wzrost przedsiębiorczości oraz zwiększenie zatrudnienia, wyodrębniono następujące działania⁵:

⁵ Szczegółowe omówienie poszczególnych działań znajduje się, w: *Regionalny program operacyjny województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007–2013*. Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007–2013 (Uszczegółowienie RPO), Toruń, wrzesień 2011, s. 96–128.

- rozwój instytucji otoczenia biznesu (działanie 5.1),
- wsparcie inwestycji przedsiębiorstw (działanie 5.2),
- wsparcie inwestycji mikroprzedsiębiorstw (poddziałanie 5.2.1),
- wsparcie inwestycji przedsiębiorstw (poddziałanie 5.2.2),
- wspieranie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska (działanie 5.3),
- wzmocnienie regionalnego potencjału badań i rozwoju technologii (działanie 5.4),
- promocja i rozwój markowych produktów (działanie 5.5),
- kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje (działanie 5.5).

Celem działania 5.1 (*Rozwój instytucji otoczenia biznesu*) jest zapewnienie wysokiej jakości zróżnicowanych usług ułatwiających prowadzenie i rozwijanie działalności gospodarczej oraz ułatwienie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowych dla MSP prowadzących działalność gospodarczą w regionie. Obok wsparcia w postaci bezpośrednich dotacji dla przedsiębiorstw istotną rolę odgrywają również pozadotacyjne instrumenty wspierania mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Działanie to polega na dokapitalizowaniu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, stanowiących alternatywne źródło finansowania w stosunku do istniejącej oferty bankowej. W celu jak najbardziej skutecznego przeciwdziałania negatywnym zjawiskom w zakresie dostępu MSP do zewnętrznych źródeł finansowania IZ RPO WK-P zdecydowała się na wdrożenie Inicjatywy JEREMIE.

Celem działania 5.2 (*Wsparcie inwestycji przedsiębiorstw*) poddziałanie 5.2.1 (*Wsparcie inwestycji mikroprzedsiębiorstw*) jest realizacja działań zmierzających do poprawy oferty wytwórczej, produktowej, usługowej i technologicznej przedsiębiorstw. Zaspokajanie podstawowych potrzeb inwestycyjnych mikroprzedsiębiorstw ma za zadanie stymulowanie rozwoju ekonomicznego i społecznego województwa kujawsko-pomorskiego. Natomiast Poddziałanie 5.2.2 (*Wsparcie inwestycji przedsiębiorstw*) ma na celu zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw (w tym działających w branży turystycznej) poprzez ich unowocześnianie oraz zwiększanie efektywności ich działania skutkujące wzrostem zatrudnienia.

W ramach działania 5.3 (*Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska*) za główny cel postawiono ograniczanie niepożądanego oddziaływania przedsiębiorstw na środowisko, ograniczanie energochłonności i materiałochłonności procesów produkcyjnych, a także redukcję ilości wytwarzanych odpadów.

Celem działania 5.4 (*Wzmocnienie regionalnego potencjału badań i rozwoju technologii*) jest wykorzystanie potencjału nauki i jednostek B+R dla wzrostu konkurencyjności regionu.

Aktualnie mikro, małe i średnie firmy z województwa, zamierzające realizować innowacje gospodarcze, mogą starać się o nowy rodzaj dotacji tzw. vouchery badawcze. Realizowany przez Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców *Program pilotażowy w województwie kujawsko-pomorskim „Voucher badawczy”* ma ułatwić trans-

fer wiedzy i doświadczeń ze sfery badań i do biznesu⁶. Istotą projektu jest zakup przez przedsiębiorstwo, w ramach bezzwrotnej dotacji, usług badawczo-rozwojowych od jednostek naukowych (na przykład uczelni wyższej lub samodzielnego instytutu badawczego). Uzyskane wyniki badań przedsiębiorstwo będzie mogło wykorzystać do wprowadzenia innowacji produktowej lub procesowej. Planuje się, że z pomocy tej skorzysta co najmniej 170 innowacyjnych przedsiębiorstw z regionu. Dostępne będą dwa rodzaje voucherów badawczych – typ 1: do 25 tysięcy złotych na rozpoczęcie współpracy przez przedsiębiorcę z jednostką badawczą, oraz typ 2: do 50 tysięcy złotych na rozwój współpracy z jednostką badawczą. Zadaniem programu *Voucher Badawczy* jest stymulacja wykorzystania infrastruktury badawczo-rozwojowej i innych działań wspierających transfer technologii przewidzianych w projektach kluczowych RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2007–2013. Na pierwszy ogłoszony konkurs wpłynęło 76 wniosków (na voucher typu 1: 65 wniosków na łączną kwotę 1 585 279 zł, a na voucher typu 2: 11 wniosków na łączną kwotę 501 080 zł).

Zadaniem kolejnego działania 5.5 (*Promocja i rozwój markowych produktów*) jest wzmocnienie pozycji województwa kujawsko-pomorskiego jako obszaru atrakcyjnego gospodarczo, turystycznie i kulturowo poprzez utrwalanie jego marki za pomocą aktywnego wsparcia podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Utrwalanie marki regionu na obszarze rynku europejskiego, intensyfikacja międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw, a tym samym kreowanie korzystnego wizerunku regionu na gospodarczej mapie Europy.

Celem działania 5.6 (*Kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje*) jest poprawa atrakcyjności lokalizacyjnej regionu poprzez wzrost poziomu inwestycji, w tym inwestycji zagranicznych, poprzez:

- inwestycje polegające na uzupełnieniu brakujących elementów uzbrojenia technicznego terenów inwestycyjnych dla poprawy ich atrakcyjności lokalizacyjnej,
- wsparcie kompleksowego uzbrojenia terenu jako inwestycyjnego.

W przedstawionych powyżej programach dwóch województw można znaleźć zbieżność w wielu obszarach w zakresie wsparcia dla przedsiębiorstw z sektora MSP o zaawansowane usługi w zakresie, np.: dostępu MSP do pozadotacyjnych, zewnętrznych źródeł finansowania poprzez utworzenie i zarządzanie Funduszem Powierniczym – zastosowanie instrumentów inżynierii finansowej w ramach *Inicjatywy Wspólnotowej JEREMIE*, uzbrojenia strefy inwestycyjnej w niezbędną infrastrukturę techniczną, dofinansowania kosztów udziału w zagranicznych lub krajowych o charakterze międzynarodowym imprezach targowo-wystawienniczych czy też usług podnoszących konkurencyjność oraz zdolność inwestycyjną mikroprzedsiębiorstw.

⁶ Szczegółowe informacje na temat projektu znajdują się na: http://www.vb.kpzpip.pl/blog/1_8-ogloszenie_o_konkursie.html.

W dalszej części artykułu zaprezentowane zostaną kryteria związane z oceną wniosków po pozytywnej ocenie formalnej, które będą zarazem wskazówką dla beneficjentów, na co powinni zwrócić uwagę przy pisaniu wniosków, aby zwiększyć swoje szanse na otrzymanie dotacji, co ma duże znaczenie szczególnie w przypadku *trybu konkursowego*, w którym z reguły dostępna alokacja środków jest niewystarczająca w stosunku do kwoty aplikowanej przez beneficjentów w składanych wnioskach⁷.

3. Kryteria ekonomiczno-finansowe oceny projektów

Pozytywna ocena formalna oraz ocena środowiskowa (jeżeli jest wymagana) pozwala na przekazanie projektu do kolejnego etapu – **oceny ekonomiczno-finansowej**. W ramach dokonywanej oceny weryfikacji poddawane są wyszczególnione w karcie oceny kryteria. Ocena przebiega według systemu 0/1, gdzie 0 oznacza, że projekt nie spełnia wymagań określonych w danym kryterium, z kolei 1 oznacza, że w projekcie spełniono zdefiniowane w ramach kryterium wymagania. W szczególności ocenie ekonomiczno-finansowej podlega:

1. **Zasadność nakładów inwestycyjnych na realizację projektu** – tu w szczególności istotne jest, żeby wnioskodawca przedstawił w sposób jednoznaczny i prawidłowy wydatki kwalifikowane. Następnie są one poddawane ocenie ilościowej i jakościowej. Należy zwrócić szczególną uwagę na wysokość wydatków kwalifikowanych, które powinny uwzględniać rynkowe realia. Przykładowo, jeżeli godzi na doradztwa będzie przekraczać kwotę 200 zł, z pewnością na tym etapie oceny zostanie sporządzona stosowna notatka do eksperta merytoryczno-technicznego, który w dalszej kolejności przyzna ocenę negatywną i projekt nie będzie mieć szansy na finansowanie. W ramach oceny tego kryterium ważne jest także to, żeby harmonogram realizacji projektu przedstawiony we wniosku był zgodny z opisem projektu oraz biznesplanem.
2. **Poprawność określenia źródeł finansowania projektu** – weryfikacji poddawane są źródła finansowania projektu, a w szczególności sposób ich pozyskania (tu: sprawdza się m.in. czy przyjęto poprawne parametry rynkowe dla kredytów bankowych, jeżeli są one przewidziane do współfinansowania projektu). Ocenia się sposób finansowania projektu nieobjęty dofinansowaniem. Istotne jest także to, żeby poprawnie zdefiniować finansowanie projektu przed otrzymaniem refundacji.

⁷ W artykule ze względu na jego objętość pominięto kwestie związane z błędami popełnianymi przez przedsiębiorców w trakcie pisania biznesplanów, które w sposób szczegółowy zostały zaprezentowane w artykułach: A. Bielawska, *Najczęściej popełniane błędy w przygotowaniu finansowania projektów mikro- i małych przedsiębiorstw*, w: *Uwarunkowania rynkowe rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw – Mikrofirma 2008*, red. A. Bielawska, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2009, s. 133–140, a także M. Tokarski, *Najczęściej popełniane błędy w sporządzaniu biznesplanów przez mikro- i małe przedsiębiorstwa*, w: *Uwarunkowania rynkowe rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw – Mikrofirma 2009*, red. A. Bielawska, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2009, s. 581–588.

3. **Poprawność obliczeń związanych z pomocą publiczną** – na tym etapie sprawdza się, czy wnioskowana kwota dofinansowania oraz poziom dofinansowania są zgodne z przepisami o pomocy publicznej i pomocy de minimis.
4. **Proponowane źródła dają gwarancję realizacji projektu** – w ramach tego kryterium sprawdza się, czy całkowita wartość budżetu nie przekracza możliwości finansowych wnioskodawcy wynikających z biznesplanu oraz załączonych dokumentów finansowych. Ważne jest dla wnioskodawcy, żeby dołączyć do projektu wszelkie dokumenty finansowe, które pozwolą na weryfikację jego kondycji finansowej i płynności finansowej (wyciąg z rachunku bankowego, oświadczenie o dysponowaniu środkami pieniężnym itp.). W dalszej kolejności sprawdza się, czy kondycja finansowa projektodawcy gwarantuje płynną i terminową realizację projektu oraz czy realizacja projektu nie zburzy gospodarki finansowej ocenianego przedsiębiorstwa w dłuższym okresie.

4. Kryteria merytoryczno-techniczne oceny projektów

Pozytywna ocena ekonomiczno-finansowa pozwala przejść do kolejnego, a jednocześnie ostatniego etapu oceny wniosku o dofinansowanie pod względem **merytoryczno-technicznym**. Ocena ta ma charakter punktowy, przy czym liczba przyznanych punktów musi być odpowiednio uzasadniona przez eksperta. Ważne jest zatem, żeby wnioskodawca dołączył do projektu wszelkie dokumenty, które pozwolą na jednoznaczną ocenę zdefiniowanych w karcie oceny kryteriów.

W szczególności ocenie merytoryczno-technicznej podlega:

1. **Spójność wewnętrzna projektu i dokumentacji aplikacyjnej** – na tym etapie sprawdza się, czy projekt jest spójny wewnętrznie, a w szczególności, czy wszystkie elementy (założenia, opisy, metodologia, wyniki, wnioski) są spójne we wszystkich dokumentach złożonych przez projektodawcę oraz z ogólnodostępną wiedzą i danymi.
2. **Zgodność z celami/zakresem merytorycznym poddziałania** – sprawdza się, czy opis i uzasadnienie realizacji projektu są zgodne z celami poddziałania i szczegółowym opisem możliwych typów projektów i wydatków.
3. **Potrzeba realizacji i cele projektu** – weryfikacji podlega potrzeba realizacji danego projektu. Czy jest ona zrozumiała i jasno wynika z analizy sytuacji konkurencyjnej przedsiębiorstwa. Czy przedstawiony w projekcie opis (branży, rynku, konkurencji, planowanej usługi) jest realny i dostarcza niezbędnych informacji do oceny projektu. Sprawdza się, czy poprawnie przedstawiono spodziewane efekty projektu. Czy zaproponowane rozwiązania przyczynią się do zaspokojenia wskazanych we wniosku potrzeb lub zlikwidowania istniejących barier i przeszkód.
4. **Poprawność sposobu realizacji projektu** – na tym etapie weryfikuje się, czy wysokość przedstawionych w projekcie wydatków kwalifikowanych jest odpowiednia

i zasadna. Ważne jest dla wnioskodawcy, żeby w sposób pełny uzasadnić zaplanowane wydatki na zakup usług doradczych. Projekt musi być bowiem zrozumiały i wiarygodny, a wszystkie zdefiniowane etapy muszą być logiczne i spójne. W sposób przejrzysty należy także przedstawić realizację poprawy konkurencyjności przedsiębiorstwa po realizacji projektu. Wskazać (na ile jest to możliwe) na reakcje konkurentów.

5. **Zgodność projektu z wymogami prawa** – w ramach tego kryterium sprawdza się, czy realizacja projektu nie narusza obowiązującego prawa i jest z nim zgodna.
6. **Zgodność projektu ze zidentyfikowanymi potrzebami wnioskodawcy** – na tym etapie określa się, w jakim stopniu projekt zaspokoi potrzeby wnioskodawcy. Istotne jest zatem na tym etapie, żeby wykazać w projekcie, iż jego realizacja jest zgodna ze zidentyfikowanymi potrzebami wnioskodawcy w pełni. Taka sytuacja pozwoli uzyskać maksymalną ilość punktów w ramach tego kryterium.
7. **Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstwa** – tutaj, na ile to możliwe, należy wykazać najwyższy możliwy poziom konkurencyjności (międzynarodowy, krajowy, regionalny, lokalny, na poziomie przedsiębiorstwa).
8. **Potencjał wnioskodawcy i doświadczenie we wdrażaniu projektu** – tu sprawdzeniu podlega posiadane przez wnioskodawcę doświadczenie w realizacji podobnych przedsięwzięć finansowanych ze środków Unii Europejskiej lub innych projektów o podobnym do przedmiotowego projektu charakterze.
9. **Realizacja polityk horyzontalnych** – kryterium premiuje zgodność z politykami horyzontalnymi, tj. polityką równych szans i zasadą zrównoważonego rozwoju.
10. **Wykonalność projektu** – w ramach tego kryterium weryfikacji podlega harmonogram rzeczowo-finansowy. Musi być on wiarygodny i racjonalny oraz wykonalny. Wnioskodawca powinien w sposób jasny wskazać na gotowość projektu do realizacji. Im lepiej wnioskodawca to wykaże, tym więcej punktów otrzyma w ramach tego kryterium.
11. **Trwałość projektu w czasie** – tu należy wykazać, na ile znaczący i trwałe będzie wpływ planowanych rezultatów na rozwój przedsiębiorstwa. W jakim stopniu posiadane przez oceniane przedsiębiorstwo zasoby techniczne, kadrowe i merytoryczne umożliwią prawidłową realizację projektu.

Podsumowując dotychczasowe rozważania, należy podkreślić, iż chcąc zwiększyć swoje szanse na uzyskanie dotacji, wnioskodawcy przy sporządzaniu wniosku o dofinansowanie w ramach poszczególnych działań powinni zapoznać się z dokumentami ogólnie dostępnymi, takimi jak: Metodologia oceny kryteriów wyboru projektów dla RPO w ramach poszczególnych działań oraz Systemem oceny projektów w ramach RPO. Z analizy ww. dokumentów jasno wynika, czego wymaga instytucja ogłaszająca konkurs w ramach danego kryterium, aby zostało uznane za spełnione. Jest to duże ułatwienie dla beneficjentów, z którego – jak wynika z doświadczenia autorów – rzadko korzystają.

Podsumowanie

Polisce w bieżącym okresie programowania przyznano 85,6 mld euro unijnej pomocy w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Rolniczego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na realizację różnych programów. Pieniądze te są wykorzystywane przez przedsiębiorstwa, samorządy, organizacje pozarządowe i inne instytucje.

Dotychczasowe doświadczenia związane z pozyskiwaniem środków UE przez polskich przedsiębiorców wskazują na ich znaczny wpływ na wzrost konkurencyjności na rynkach europejskich. W momencie spowolnienia gospodarczego dotacje z UE są na wagę złota. Mogą przeprowadzić przedsiębiorstwo przez słabsze czasy. Są to środki, których nie trzeba zwracać i które z pewnością stanowią element złagodzenia jednego z najpoważniejszych efektów kryzysu finansowego, czyli ograniczenia dostępności środków finansowych w gospodarce. Zadowolenie z tego faktu ogranicza, niestety, szereg barier, które muszą pokonać przedsiębiorcy przy ubieganiu się o dotacje. Jednak z każdą kolejną edycją konkursów, rozpisywanych w ramach poszczególnych programów i działań, wzrasta zarówno świadomość przedsiębiorców, co do wymagań stawianych przez jednostki wdrażające, jak i poprawia się nastawienie tych instytucji do beneficjentów. Zrealizowane projekty pozwoliły na rozbudowę wielu przedsiębiorstw, unowocześnienie produkcji poprzez zakup maszyn i wykorzystanie nowych technologii, a także zwiększenie mocy produkcyjnych. Ponadto wiele z nich zapewniło wzrost przychodów beneficjenta, stworzyło wiele dodatkowych miejsc pracy i dało perspektywę rozwinięcia współpracy z kooperantami i jednostkami naukowo-badawczymi, co należy ocenić pozytywnie.

Nowy okres programowania Unii Europejskiej (2014–2020), zgodnie z planami Komisji Europejskiej, powinien przynieść dużą koncentrację środków finansowych na badania naukowe, rozwój innowacyjności, transfer technologii i komercjalizację wiedzy. Wzorem lat poprzednich może to skutecznie zmotywować podmioty działające w tych sferach do intensyfikacji działań i aktywności w tym zakresie.

ADVANCED SUPPORT SERVICES FOR MICRO, SMALL AND MEDIUM SIZE ENTERPRISES WITHIN REGIONAL OPERATIONAL PROGRAMMES EXEMPLIFIED BY ZACHODNIOPOMORSKIE AND KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODESHIP – HOW TO INCREASE CHANCES OF RECEIVING THE SUBSIDIES

Summary

For the years 2007–2013 Poland has been granted of more than 85.6 billion of Euros as European aid and that includes: €67.3 billion allocated from EU budget, €11.9 billion allocated from domestic public funds (including circa €5.93 billion from the state budget), about. €6.4 billion to be allocated from private business entities. Poland has been a major beneficiary of the European funds among the „new” member states of the European Union and the aid for entrepreneurs has been granted within Operational Programmes.

The main aim of the article is to analyze the criteria of the application forms' assessment in the process of application for the financial means from the Regional Operational Programmes with respect to their both economic-financial and substantive-technical aspects. The analysis shall serve as indication for beneficiaries with regard to what they need to pay attention to while submitting their applications in order to increase their chances of acquiring the subsidies. That is particularly important while participating in the *competitive mode* in which the allocation of means available is frequently insufficient in relation to the amounts for which the beneficiaries apply for in their application forms.

Translated by Maciej Tokarski